

El combat dels febles

Edicions de 1984 publica la traducció al català d'«Els quaranta dies del Musa Dagħ», de Werfel

ELS QUARANTA DIES DEL MUSA DAGH

Franz Werfel

Traducció:
Ramon Monton

Editorial:
Edicions de 1984
Barcelona, 2015

Pàgines: 956

Preu: 24,50 euros

La història del poble armeni es compta per mil·lennis. Armènia era coetània de les més antigues civilitzacions del món, tenia per veïnes Babilònia i Assíria, i entre les seves fronteres naixien el Tigris i l'Eufrates. El lloc estratègic que ocupa al sud-oest d'Àsia, enmig de grans imperis expansius i fanàtics, expliquen el seu destí desventurat. Acumula a l'esquena un llarg seguit de persecucions. Aquest any es commemora el centenari del genocidi que l'estat turc va perpetrar sobre aquest poble indefens aprofitant els combats de la Gran Guerra. Per bé que es tracta del primer genocidi del segle XX, amb un milió i mig de víctimes i més de vuit-cents mil deportats, no ha tingut el ressò que seria desitjable, ni és reconegut per tots els estats. L'escriptor txec Franz Werfel, amic de Kafka i de Rilke, casat amb la vídua de Gustav Mahler, va ser el primer a donar-ne un testimoni literari. Va crear una obra monumental, *Els quaranta dies del Musa Dagħ* (1933), en veure a finals dels anys vint uns nens armenis mutilats i afamats treballant en uns telers de catifes a Damasc. Edicions de 1984 té el mèrit d'editar, en una excel·lent traducció de Ramon Monton, aquesta obra immensa, de caràcter èpic i místic, que desenterra de l'oblit la tragèdia armènia i lloa la seva resistència en un dels llocs on es va produir: el Musa Dagħ.

Escriptor centreeuropeu

Franz Werfel és un novel·lista, dramaturg i poeta txec de parla alemanya. En aquesta novel·la gegant, feta amb una prosa elegant i acurada, ressegueix el conflicte històric en tot detall, descriu el desemparament armeni en tota la seva cruesa, però no es limita a escriure una crònica dels fets. Amb tota la força de la literatura, recrea la humanitat latent que roman sota aquest conflicte: parla dels sanguinaris militars, però també dels pobres camperols turcs que lamentaven el tracte que el govern d'Istanbul donava als seus germans armenis, parla del desarrelament

que sentien els metges, farmacèutics i professors que havien estudiat a Europa, dins la racionalitat europea, i patien la indolència oriental, de com els religiosos armenis –cristians enmig de musulmans– patien pel seu poble, descriu l'angoixa íntima de les dones, silenciosa, conscients del drama que vivien i la tragèdia que els esperava –ser violades abans de ser assassinades–, parla de com els nens i els adolescents vivien el conflicte com un joc i una tragèdia alhora, i tot això en una narració continguda, que descriu la bellesa, l'amor i l'horror amb una força que arriba al moll de l'os del lector, com quan descriu la llarga fila humana de la deportació que avança pels camins polsegosos “vacil·lant com un cuc moribund, una eruga fosca de potes tremoloses” cap al desert de Mesopotàmia, on els deportats moriran d'inanició.

Novel·la atemporal

La novel·la és d'una riquesa i bellesa coral extraordinàries, amb una gran profunditat psicològica, amb un control dels temps admirable, amb constants canvis d'escena, amb imatges del Musa Dagħ i del paisatge plenes de poesia, i sempre amb un ritme i

Perfil

Franz Werfel va néixer el 1890 a Praga i va morir el 1945 a Beverly Hills, als Estats Units. Està considerat un dels portaveus de l'expressionisme. Va ser un autor en llengua alemanya i va publicar, entre el 1911 i el 1946, nou novel·les, set reculls de relats, tretze obres de teatre, un assaig i set llibres de poemes. Durant les dècades dels anys vint i trenta, les seves novel·les i obres de teatre van tenir molt d'èxit, si bé, com ha passat a altres escriptors, ell preferia donar més importància a la seva obra poètica.

un alè intens, que fan que el lector no vulgui abandonar la lectura al llarg de les nou-cents cinquanta-sis pàgines de la novel·la. Per la seva condició de jueu, Werfel era molt sensible a la persecució d'un poble com l'armeni, que també basa la seva identitat en la cultura. Potser per això, *Els quaranta dies del Musa Dagħ* aconsegueix ser un text atemporal, shakespearà, que tothom hauria de llegir.

El va redactar entre el juliol del 1932 i el març del 1933, en aquells temps foscos en què les costures de la civilització europea es desfilaven per tot arreu. Parla dels armenis però, alhora, parla també d'ell mateix i d'Europa, confessa la seva desesperació en un llenguatge codificat: reflecteix la condició d'un intel·lectual jueu austríac recreant l'ànima d'un poble perseguit. Quan descriu les primeres impressions dels armenis en saber que comencen les